

Kmetijski list

≡ Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

pololetno	Din 20—
pololetno	Din 10—
četrtletno	Din 5—
posamezna številka	Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:	
male oglase	Din 0-25
pradne razglase	Din 0-50
reklame po dogovoru	

Uredništvo in upravišтво lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. v hiši „Ekonom“.

Pristašem kmetijske misli!

Samostojna kmetijska stranka, edina resnična zastopnica podeželskega delovnega ljudstva, je smatrala vedno kot svojo prvo dolžnost,

da brani in ščiti interese podeželskega ljudstva, da mu pripori ono mesto v državi, ki mu po vsej pravici gre. Nemogoče pa je, da bi SKS z uspehom vršila te svoje naloge, če nima dostopa tja, kjer se reže kruh pravice. To je bil glavni vzrok, da je vstopila SKS v vlado.

Zvesto in požrtvovalno je sodelovala SKS v vladi nad poldrugo leto in bila primer prave patriotske stranke, ki je imela pred očmi vedno le korist celote in ki je tej koristi podredila tudi svoje strankarske interese.

In vztrajali smo v vladi, pa čeprav smo bili zaradi tega tarča vseh klevetnikov, pa čeprav so delovali zaradi tega proti nam vsi registri demagogije.

Preko vseh teh praznih fraz smo šli na delo in prinesli svojim volilcem toliko uspehov, ko prav nobena druga stranka, ne da bi pri tem niti najmanj trpel naš program — naša prva svetinja.

Da omenimo le nekaj naših uspehov.

Takoj z vstopom naše stranke v vlado so bili ukinjeni vsi najbolj kričeči protikmetjski zakoni, ki so jih sklenile prejšnje vlade.

Zopet je bilo dovoljeno klanje telet, izvoz živine je postal prost, izvozna carina pa je bila znižana tako, da je bil naš živinorejec osvobojen od diktata domačih prekupčevalcev. Varovali pa smo tudi našega živinorejca pred vsako tujo konkurenco. Samo vsled našega prizadevanja je bil prepovedan vsak uvoz madžarske, bolgarske in rumunske živine ter prepovedan je bil celo vsak prevoz te živine preko naše države.

Ni manj ko za živinorejca pa smo se trudili tudi za vinarstvo.

Dosegli smo popolno prepoved uvoza laškega vina in po naši zaslugi sta bili sklenjeni trgovinski pogodbi s Čehoslovasko in Poljsko, ki sta vsaj pripravili otvoritev tujih trgov za naše vino, kar so prejšnje vlade tako neoprostljivo zamenjale.

V davčnih vprašanjih je imelo podeželsko ljudstvo stalno v nas svojo najmočnejšo zaslombo. Popolnoma smo oprostili kmetovalca in malega obrtnika plačevanja poslovnega davka, za oba smo dalje znižali dolžnost vodenja knjig. Vsled našega nastopa je bila odpravljena taksa na kmetijska vozila. Priporili smo prosto žganjekuho in obvarovali s tem naše ljudstvo pred ogromnimi izdatki. Stalno pa smo tudi posvečali vso svojo pozornost končni ureditvi davčnega vprašanja in sicer v tem smislu, da bodo plačevalce davke vse pokrajine v enaki meri in da bodo pri tem varovani interesi bednih slojev. Bogatini imajo največji interes na obstoju države in miru, naj bo to tudi izraženo v davkih.

Kadarkoli je zadela podeželsko ljudstvo kaka nesreča, vedno je bila SKS, tista stranka, ki je stala na braniku njegovih koristi. Za pasivne kraje smo dosegli ceno koruzo, dosegli smo dalje znižanje železniške tarife za prevoz krmil in s tem obvarovali kmetovalca znatno pred katastrofalnimi posledicami suše. Poskrbeli smo podpora za pogorele v Bohinju in za one v Migolnici na Štajerskem in pobirali smo se za po potresu prizadeto prebivalstvo v Cerkljah. Od toče prizadeti kraji na Štajerskem in od vremenskih neizod obiskani prebivalci Selške doline, vsi ti morejo dalje pričati, da je bila SKS vedno prava zastopnica podeželskega ljudstva.

Vso svojo skrb pa smo tudi posvečali izboljšanju prometnih razmer na deželi. Celiki most čez Muro pri Veržetu je naša zasluga, priporili smo zvezo Kočevja s Hrvaško, pripomogli do postavitve mostu pri Krškem, skrbeli za izboljšanje cest in poskrbeli za predlog novega cestnega zakona.

Z vneto smo dalje delovali za procvit našega zadrugništva, ki je v glavnem vsled našega dela dobilo nov razmah.

Posebno pozornost smo posvečali razvoju planšarstva in sirsarstva ter kot prvi poskrbeli za razvoj te tako po krivici zanemarjene panoge kmetijskega gospodarstva.

Globoko smo se vedno zavedali, da je napredek kmetijskega stanu nemogoč brez naobrazbe kmeta. Zato smo z vso ljubeznijo delovali za razširjenje kmetijskega šolstva. Srednja kmetijska šola v Mariboru, prva v Sloveniji, je otvorjena, prekmurska nižja kmetijska šola je pred ureditvijo in ustvarili smo vse predpogoje za ustanovitev gorenjske kmetijske šole. »Kmetijska družba«, ta najodličnejša prosvetna organizacija slovenskega kmeta je bila stalen predmet naše skrbi in dosegli smo jej znatne in velike podpore.

Za naše fante

smo bili enako vedno na delu. Edino naš poranec so bili tisti, ki so obiskali naše fante tudi v najoddaljenejših krajih države ter na lico mesta branili njih pravice. Naša zasluga je, da je bil osvobojen letnik 1898 in enako je naša zasluga, da se bo tudi fantom letnika 1899 štela doba, ki jo je odslužil pod Avstrijo. Priporili pa smo tudi to, da v bodoče ne bodo klicani novinci pod zastavo v zimi, temveč šele spomladi. In končno smo bili mi tisti, ki smo zahtevali nov vojaški zakon in dosegli, da je bila ta naša zahteva sprejeta tudi v delovni program vlade.

Skratka, z vso vneto in z vso odločnostjo smo vedno in ovsod branili kmetijske koristi in če se je komu pripetila kri-

vica, tedaj je bila vedno SKS tista, ki ga je branila. In branila ga je brez ozira na njegovo strankarsko pripadnost, kajti zastopnica vsega ljudstva je SKS.

Pri tem pa, ko smo vedno branili kmetijske interese, ko smo bili edino mi, ki smo se borili, da dobe kmetjski pridelki dobro ceno, pa vendarle nismo pozabili interesov države in Slovenije.

Pomagali smo, da je dobila država ustavo, podlago zakonitosti.

Kot ena najmanjših strank, ki so donasale ustavo, naravno nismo mogli doseči take ustave, ki bi ustrezala vsem našim zahtevam.

Zato smo vedno povdarjali, da smo za vsako revizijo ustave, katere gladka izvedba je zagotovljena in ki bi pomenila izboljšanje ustave v smislu našega kmetijskega programa. Brezplodne ustavne boje pa odklanjamo, ker so potrebe ljudstva predvsem na gospodarskem polju.

Sodelovali smo, ko se je ustanovljala državni svet, ki je zalog državljanke svobode. In pogumno in dosledno smo branili državno misel in sicer z resnim delom, ker smo bili vedno globoko prepričani, da se pridobiva državni misli pristavev le z dejanskim izboljšanjem razmer, ne pa z lepimi besedami.

In zato smatramo za največjo zmago državne misli,

rešitev hrvatskega vprašanja.

Le v skupnem delu vseh treh plemen more napredovati naša država in zato končajte nezdravo stanje in rešite hrvatsko vprašanje!

Steber države sta kmet in podeželsko delovno ljudstvo in naš ponos je, da je SKS s svojim delom dokazala, da je tudi ona steber države.

In tudi steber Slovenije!

Ko bodo že davno pomrli vsi oni prazni kričarji, ki klevčejo naše delo, bodo še pozni rodovi hvalili uvidevnost naših poslancev, ki so priporili

Sloveniji zvezo z morjem.

Proti volji vseh slovenskih strank smo dosegli to zvezo, mi sami in samo mi. Če bi prinesli samo to svojim volilcem, že bi imeli vzrok, da iščemo volilni boj!

Res je, da nismo uspeli v vsaki stvari in da nismo mogli obvarovati slovenskega kmeta izgube težkih milijonov, ki mu jo je prizadejala visoka carina na svinje. Toda bili smo čisto osamljeni v tem boju in celo zastopniki slovenskega kmeta, so nastopali v tej stvari proti nam, kakor je dokazal oni znani upit poslancev Gosarja in Gostinčarja.

Kljub temu neuspehu pa polagamo svojim volilcem s ponosom obračun svojega dela, ker se zavedamo svoje izpolnjene dolžnosti. Smelo pa pozivamo tudi vse svoje nasprotnike, da oni poprašajo svoje poslance, kaj da so jim prinesli oni. Vsaj je štel njihov klub 28 poslancev in ne samo 8, kakor naš. Trikrat toliko bi mogli donesti, a prišli so praznih rok in dali svojim volilcem le prazno in lažljivo zagotovilo, da so stili centralizem. In to celo v trenutku, ko je popolnoma zavladala čisto centralistična stranka.

Po delu sodite, je zato naš klic!

In priznali boste, da smo imeli pred očmi vedno le resno gospodarsko delo in sicer v taki meri, da smo si priporili naslov

prve gospodarske stranke Slovenije.

In kot taka stranka smo vztrajali tudi v vladi, ki je imela dosti napak, dokler smo imeli jamstvo, da bo naša strankarska žrtve v korist podeželnemu ljudstvu. To jamstvo smo imeli, dokler je vladala prejšnja koalicijska vlada, ker je nasprotje dveh velikih strank pomnožilo upliv malih.

To nasprotje dveh vodilnih strank je obvladalo vse naše državno življenje in bilo vzrok vsem težkim nepravilnostim, ki jih je doživljala naša država. Zaradi tega nasprotja niso bili rešeni od nas že izdelani kmet. zakoni, ki so bili življenjske važnosti ne samo za slovenskega, temveč tudi za jugoslovanskega kmetovalca. Samo vsled tega nasprotja nima še danes kmetovalec zavarovanja proti točli, zaradi tega ni rešen zakon o kmetiskem kreditu, zaradi tega ni uveljavljen zakon o kmetijski zbornici, itd.

Ta ostra borba dveh največjih strank pa je tudi povzročila, da ni napredovalo naše gospodarsko življenje in da je naša valuta stalno padala. Strankarski ozir so bili nad državnimi in to je usodna napaka prejšnje koalicijske vlade.

Vseeno pa smo mogli, dokler je trajalo to nasprotje dveh vladujočih strank ublažiti strankarsko borbo in opozarjati na interese celote, kajti bili smo jezicek na tehtnici.

Z zavladanjem samo radikalne vlade pa je za nas ta možnost odpadla in odločiti bi se morali za čisto strankarsko vlado. Jasno je, da bi bil v tem hipu v nevarnosti naš program, naša kmetjska misel.

V nevarnosti pa bi bila tudi naša skupnost z drugimi kmetjskimi strankami Jugoslavije, s katerimi smo se ločili le v

taktičnih vprašanjih, nikakor pa ne v načelnih. Slej ko prej pa je naš ideal, da se

stvari zemljoradniški blok.

zakaj ni preje pravice za kmeta, dokler ne zavladajo nad kmetjsko Jugoslavijo tudi kmetjska vlada.

To je bil naš glavni in načelni vzrok, da se nismo odzvali opetovanim vabilom radikalne stranke, temveč da smo šli iz vlade. Storit pa smo morali to tudi iz drugih vzrokov.

Kot veskozi ljudska stranka zahtevamo, da bodi vlada vedno parlamentarna. Ta princip pa je bil v novi vladi pogazen s tem, da so bili imenovani nekaki ministri krajani. To imenovanje je izziv vse Slovenije, to je metoda stare Avstrije, proti kateri bi morali protestirati vsi, ki jim je mar čast Slovenije.

In zato izjavljamo: S stranko, ki postavlja ministre krajane, ne more iti pot, z njo ne moremo sklepati kompromisov.

Prav tako pa tudi ne moremo sklepati prav nikakih kompromisov z nobeno drugo stranko, kajti samo povaljali bi svoj program.

Da bi prišli na naš račun kvšku, je namen vseh nam ponujenih kompromisov in zato pravimo vsem takim posli prijateljem: polščite si mandate sami, kakor bomo storili to mi!

Samostojna kmetijska stranka ne sklepa zato z nikomur nobenih kompromisov, nobenih ugovorov, temveč sama gre v boj proti vsem in za vse ljudstvo!

Ceprav osamljeni, zremo vendarle z zaupanjem in samozvesto v izid boja, ker je za nami delo, kakor ga nima pokazati nobena stranka in ker so naše roke čiste.

V času, ko nam je praznovati 350 letnico mučeniške smrti prvega borca za zmago Stare Pravde, nepozabnega Matije Gubca, se imaš ti, kmet trpin, odločiti komu zaupaš svojo nadaljno usodo.

In zato te vprašamo!

Ali boš šel s tistimi, ki so izkopali staro bojno geslo Matije Gubca in ki so posvetili vse svoje sile zmagi Stare Pravde, ali pa boš šel z onimi, ki so danes prav tako odločni nasprotniki kmetjske osamosvojitve, ko v Gubčevih časih?

Ali boš šel s tistimi, ki so z dejanji dokazali, da so Tvoji najbolj prijetelj, pri katerih si našel vedno zvesto zaslombo, ali pa boš šel z onimi, ki imajo na jeziku sicer veliko ljubezni do Tebe, ki pa v dejanju poznajo le svojo korist, Tebe pa le ob volitvah?

Ali boš šel s tistimi, ki delajo za dobro ceno Tvojih pridelkov, ali pa boš šel z onimi, ki zahtevajo prepoved izvoza živine, maksimiranje cen in revizije notkkih pridelkov, v čemur so si edini prav vsi nasprotniki SKS?

Ali boš šel s tistimi, ki nosijo versko misel globoko v srcu in ki so zaradi tega proti vsaki njeni zlorabi, ali pa boš šel z onimi, ki sicer pravijo, da so zaščitniki vere, pa se istočasno vežejo z brezverskimi komunisti?

In tudi o tem se Ti bo treba odločiti, ti stoletja teptani kmet. Ali si za mir in red v državi, ali pa za revolucijo, ki jo hočejo komunisti in njihovi zavestniki?

Ali hočeš, da je plod Tvojega dela Tvoja last, da je zemlja, ki jo obdeluješ, Tvoja, ali pa hočeš, da postane last vseh, to je tudi takih ljudi, ki je ne znajo in nočejo obdelovati?

In končno! Ali smatraš za koristnejše, da se dve dolgi leti le straši s centralizmom in kriči o avtonomiji ter republiki, ali pa da se dela in pušča kričanje na strani.

Prevdari vse to, ti kmet trpin, potem pa sodi in — pomni, da le od Tvoje odločitve odvisi tudi Tvoja usoda!

Veruj v se in v svojo moč — in v kmetjski vladi si reši sebe, kakor je to že storil — bolgarski kmet!

In ti izmognani obrtnik!

Nepopolne krivice trpiš od davčnega vjaka in vendar ni bil nihče drug, ki se je zavzel za Tebe, ko ravno SKS.

Kdo Te je oprostil davka na poslovni promet?

Kdo Te je rešil pred obveznim vodenjem knjig?

Kdo Te je venomer učil, da je le v Tvoji osamosvojitvi Tvoj spas?

Pa povej, kaj da so Ti prinesli drugi, ki so 30 let dolgo govorili o svojem prijateljstvu do Tebe in ki so Ti vseeno govorili, da je Tvoja osamosvojitve napačna?

Ali ni že v tem dokazano vse?

In Ti viničar in kmetjski delavec! Vsa peza življenja je na Vajinih ramah in vidva sta tista, ki skrbita za vsakdanji kruh za vse. Vseeno pa sta vedno pozabljena, kadar se dele dobrote in danes živita v tako obupnem stanju, ko nihče drug!

Pomni! Stara pravda je bojni klic zatiranih. Stara pravda pomeni pravico bednim. Dobro Vama, če zmaga Stara pravda, dobro vajinim nasprotnikom, če podleže?

Ali bosta torej delala za svoje tlačitelje? Ali bosta verjela njihovim sladkim besedam — sedaj pred volitvami?

In Ti podeželski intelligent? Iz kmetjske hiše izhajaš, v kmetjsko hišo Te vodi Tvoj poklic in s kmetjskim ljudstvom je zvezana Tvoja usoda. Ali boš prelomil ta zakon, samo zato, da ustrežeš drugim!

Pomni! Vsi ti drugi so bili že na vladil, vsi ti drugi bi že mogli olajšati Tvojo bedo — toda dali Ti niso drugo ko besede.

Kazirjajmo vedno misel ujedinjenja jugoslovanskega kmeta!

Le kmetiška vlada Ti bo dala pravico, kar kmet pozna gorje krivice.

Delovno ljudstvo na deželi!
S krvjo mučnikov priborjena svoboda Te kliče na Tvojo državljansko dolžnost in pravico, da z volilno krogljico določiš novo vlado.

Kmetiško ljudstvo! Ostani zvesto idealom svojih muč-
V Ljubljani, dne 1. januarja 1923.

Načelnništvo SKS:

Ivan Pipan, načelnik: inž. Franc Zupančič, Ivan Ažman, Ludvik Plavšak in inž. Albert Vedernjak, podnačelniki.

Klub poslancev SKS:

Janko Rajar, predsednik; Štefan Dobnik, Josip Drofenik, Jakob Kušar, Ivan Majcen, Ivan Mrmolja, Ivan Pucelj in Ivan Urek.

Obrtna zveza za Slovenijo:

Filip Ogrič, predsednik; Matko Malovčić, tajnik.

SEJA OKROŽNEGA ODBORA SKS ZA KRANJSKO

bo v ponedeljek, dne 15. januarja ob desetih dopoldne pri LOJDU. Ivan Pipan, načelnik SKS.

Kmetijski pouk po deželi.

Oddelek za kmetijstvo priredi v prvih polovici meseca januarja sledeče poučne tečaje oziroma predavanja:

1. V četrtek, dne 4. januarja: Ob 11. uri v Prečnu v šoli. (Cepilni tečaj za mladino, priredi okr. okonom Katoč.)

2. V soboto, dne 6. januarja:

V Novem mestu, v mestnem sadovnjaku ob 2. popoldne predava okr. ekonom Katoč o sajenju in obrezovanju sadnega drevja.

V Velesovem predava v občinski pisarni ob treh popoldne pomočnik okr. ekonom Hladnik o zboljšanju hlevov, gnojišč in govedorej.

V Hočah, v mariborskem okraju predava po rani sv. maši okr. ekonom Štrekelj o pogreškah v domačem kmetijstvu.

V Kotljah na Štajerskem predava okr. ekonom Wernig o pospeševanju živinoreje, o sadjarstvu in o uporabi umetnih gnojil.

3. V nedeljo, dne 7. januarja:

V Novem mestu priredi v zadrugi elnišnici ob dveh popoldne okr. ekonom Katoč tečaj o cepljenju.

V Bučji predava ob 7. uri pomočnik okr. ekonom Ambrož o splošnem kmetijstvu.

V Primorskem pri Litiji predava po rani sv. maši pom. okr. ekonom Jereb o racionalnem gnojenju, o izboljšanju gnojišč in hlevov.

V Livoldu pri Kočevju predava v šoli ob 10. uri dopoldne pomočnik okr. ekonom Zdošek o sadjarstvu in travništvu.

V Hrastju predava v Kmetijskem društvu ob 3. uri popoldne pomočnik okr. ekonom Hladnik o izboljšanju gnojišč in hlevov.

V Poljčanah ob v šoli ob 8. uri predavanje okr. ekonom Štreklja: Nasveti za zboljšanje domačega kmetijstva.

V Studencih ponovi v šoli po večernicah okr. ekonom Štrekelj isto predavanje.

V Guštanju predava okr. ekonom Wernig o reji plemenske živine, o pridelovanju krme in o ustanovitvi živinorejske zadruge.

V Belčicah predava okr. ekonom Vojsk o izboljšanju govejih in svinjskih hlevov, o sadjarstvu in o kmetijski organizaciji.

V Gerlicah predava ob 2. popoldne okr. ekonom Pavlica o vinarstvu in sadjarstvu.

4. V ponedeljek, dne 8. januarja:

V Besnici ob 3. popoldne v šoli predava pom. okr. ekonom Hladnik o živinoreji.

5. V četrtek, dne 11. januarja:

V Dolnji Lendavi priredi okr. ekonom Vojsk tečaj o ravnanju z letošnjim vinom.

6. V nedeljo, dne 14. januarja:

V Šmartnem pri Litiji predava okr. ekonom Katoč o obnovi vinogradov.

V Poljahi pri Muljavi predava v šoli ob dveh popoldne pomočnik okr. ekonom Jereb o izobrazbi kmeta in o racionalnem gnojenju.

V Dolenji vasi v kočevskem okraju predava v šoli ob 6. uri popoldne pomočnik okr. ekonom Zdošek o sadjarstvu in travništvu.

V Podzemlju predava v šoli ob 10. uri po sv. maši pomočnik okr. ekonom Konda o izobrazbi kmeta ter o živinoreji.

V Črni na Koroškem predava okr. ekonom Wernig o pospeševanju živinoreje.

V Grončanih v Prekmurju predava okr. ekonom Vojsk o živinoreji in o zboljšanju hlevov.

V Domašincih v Prekmurju predava pomočnik okr. ekonom Pavlica o zboljšanju travnikov. Predavanje se prične ob 1. popoldne.

Tovariši! Vestno in marljivo vrši naš oddelek za kmetijstvo svojo nalogo ter s pridnim delom skrbi za naobrazbo kmetovalca.

Cenite to delo in udeležite se polnoštevilno predavanj, zakaj naobrazba je temelj kmetijskega blagostanja.

Darila za tiskovni sklad SKS.

Iz Seince ob Dravi sta darovala po 40 K Franco Fornecel in Regina Dopler. Skupaj 80 K.

Tov. Andrej Knez iz Šulice je poslal 20 kron.

Tov. Oražem iz Vnanjih goric je daroval 200 kron.

Tov. Miha Keber je poslal 40 kron. Drž. svetnik Škarja je daroval 400 kron.

Tov. Hočevar iz Žej je daroval 320 kron.

Tov. Ivan Klenovšek iz Zabukovja je nabral v veseli družbi 252 kron.

Tov. Alojzij Smerke iz Železnikov je daroval 320 kron.

Tov. Alojzij Hočevar iz Ljubljane je daroval 38 kron.

Skupaj 1670 kron.

Tovariši! Volilna doba se je pričela in potreba razširjenja našega glasila je postala skrajno nujna. Zato nabirajte s pomnoženo vneto prispevke za tiskovni sklad! Naj ne bo veselice, ki bi ne bila tudi v prospeh našega lista, naj ne bo veselo družbe, ki se ne bi spomnila našega glavnega orožja — našega tiska.

Nabirajte, da bo zmaga sigurno naša!

Pokrajinske vesti.

(Priprava za volitve.) Vse stranke se z mrzlično naglico pripravljajo na volitve. Kakor vse kaže, bomo doživeli strasten volilni boj in zlasti v Sloveniji se zna razviti boj v taki meri, kakor ga še nismo doživeli. Pri nas bo šel boj edino med SLS in SKS. Vse drugo je brez pomena. Tovariši, zavedajte se tega in bodite na višku svoje dolžnosti.

(Trasiranje od nas dosežene proge Kočevje-Severin-Vrbovsko, Črnomelj—Vrbovsko ter St. Janž—Sevnica) je poverjeno inž. Kavčiču, ki je že izvršil trasiranje proge Ormož—Murska Sobota. Ker ima inž. Kavčič vse potrebne aparate za trasiranje v rokah, se prične s trasiranjem proge že ta mesec. Z radostjo beležimo to vest in upamo, da si jo prebere tudi gospod Prepeluh, ki tako rad čvaka o tej stvari, ki je pa vsled zlobe ne razume.

(Ljudska sodba se je pričela.) Pred kratkim so sklicali klerikalci svoje zapužnike iz Gorenjske, da jim po stari navadi vsilijo svoje kandidate. Včasih je šla taka reč silno gladko. Toda sedaj so se časi silno izpremenili in vsled našega dela, kar beležimo s ponosom, je kmetiška samozavest narasla in danes si kmet ne pusti več komandirati. To so klerikalci bridko občutili. Ko so namreč na tem sestanku sporočili sklep načelnštva SLS, da bo kandidat v kranjskem okraju dr. Brejca, znani in neslavni koroški kočijaž, je završelo med klerikalnimi zaupniki in vsepriek je odmeval klic: »Tega ne maramo.« — Ves ogorčen zaradi tega nastopa volilcev, je sicer tajnik SLS, gospod dr. Kulovec opominjal k strankarski disciplini, toda vse je bilo zaman. »Kje je strankarska disciplina, kaj je to za početje,« je klical tajnik Kulovec, toda odgovor je bil vedno isti: »Brejca ne maramo!« In zaupniki kmetije so zmagali. Tako je zadela gospoda Brejca žalostna slava, da je prvi propal kandidat v Sloveniji. Ne bo dolgo in kmalu mu bodo sledili drugi, ker vse polno kandidatov ima klerikalna stranka, pa vedno manj mandatov, kajti ljudska sodba staja in koritarjem — je odklenalo. Miserere se bo pel dne 18. marca v klerikalni stranki in sicer prav slovesno!

(Ponesrečen shod poslanca Skobernet.) Kot prvi je šel po blamažo poslanec Skobernet. Priredil je shod v Zdobah pri Brežicah, da agitira za svojo koruptivno stranko, dosegel pa je ravno nasprotno. Shoda se je udeležilo tudi precej naših somišljenikov, ki so z medklici »slavnega« govornika tako zmešali, da je jeclal samo ¼ ure. Na konec se je oglašil k besedi naš tovariš in stavil na poslanca par vprašani. Skobernet pa mu ni hotel na vprašanje odgovoriti, češ da samostojnim ne odgovarja. Prav radi verujemo gospodu Skobernetu, da odgovarja je takim, ki pravijo na vse samo »da«. Ampak takih omejenih volilcev je vedno manj in zato se pripravite gospod Skobernet, da pri volitvah na padete pretirno. Kajti padli boste gotovo.

nikov in pogumno stopi v boj proti vsem nasprotnikom kmetiške misli, proti vsem krivičnejšem, ki ovirajo Tvoj razmah!

S krepko voljo dokončaj veliko delo, ki si ga v duhu Gubčeve mučeniške smrti pričel pred dvema leti, ko si iz svoje sile priboril prvo veliko zmago kmetiški misli.

Zato vi vsi, ki živite in ki delate na deželi!

V boj za resno gospodarsko delo!

V boj proti vsem praznim kričanjem in zavalcam ljudstva!

V boj za zmago poštenosti, pravičnosti in ljudskega napredka!

V boj za zmago kmetijske misli!

V boj za zmago Stare pravde!

(Vedno strankarstvo nad vse.) Ne more se tajiti, da je dobro, če se vse kmetijske občine medsebojno podpirajo in zato je prava zveza vseh županstev gotovo na mestu. Toda le vseh županstev. Klerikalci pa so tudi to načelo iz strankarskih ozidov popolnoma pogazili in njihova županska zveza ni drugo ko pomožen organ klerikalne stranke. In da bi to ves svet jasno videl, je glasilo županske zveze — oni najbolj lažljivi »Domoljub«. Ali v resnici ni med klerikalnimi župani uvidenega moža, ki bi nastopil proti tej zlorabi županske zveze. Ali v resnici ni med njimi moža, ki bi nastopil, da bi postala županska zveza v resnici to, kar bi imela biti. Zupani, vi ste zaupniki ljudstva, vi ste odgovorni za svoje delo, kajti ljudstvo vas ni izvolilo za to, da delate klerikalno politiko, temveč da branite interese občine!

(Klerikalni zavezniki o klerikalcih.) Ni ga človeka, ki bi užival v taki meri klerikalne simpatije, ko Stojan Protič. Vse so zidali vanj, v vsem so se zanašali nanj. Sedaj pa pride Protič ter napiše v svoje glasilo »Radikal«, da so naši klerikalci odigrali in da bodo pri prihodnjih volitvah propadli, ker so čisto razbiti! V treh skupinah da bodo šli v volilni boj. Ostanke stare klerikalne stranke da bo vodil Šusteršič, klerikalne boljševeke dr. Gosar, kar pa še ostane, pa gospodje okoli »Slovenca«. Poročilo g. Protiča je klerikalce silno poparilo in tako smo doživeli pikantno zgodbo, da piše »Slovenec« proti volilnemu proglasu »Jugoslovanskega kluba« in proti fiksnim ideji gospoda Korošca, ko pravi, da se na Protiča ni zanašati. Počasi spoznava torej celo »Slovenec« to, kar pravimo mi.

(Ljubljanska »Jugoslavija«) je dne 1. januarja mirno v Gospodu zaspala. Volja banke ji je nepricačkovano pristigla nit življenja. V svojem kratkem življenju je storila malo dobrega, pa dosti slabega, zlasti v zadnjem času. Za njo žaluje v neutešljivi bolesti vsa narodna socialna stranka, kateri naše iskreno sožalje.

(Kdor se zanima za idejno slepomljenje, naj vzame v roke klerikalno »Socialno misel«, v kateri se razlaga stališče krščanskega socializma do komunizma. Med drugim čitamo sledeče stavke: »Ako bi se privatna lastnina izkazala za korenino nepravičnega družabnega reda, nam noben etični princip ne brani, jo zamenjati s kolektivno lastjo.« Stvar je popolnoma resnična, samo da je nekoliko zavita in prikrita. Če bi se pa rekočisto odkrito, pa bi se moralo povedati sledeče: Dokler imamo mi klerikalci prav dosti zasebne lastnine, ni nikakor še dokazano, da je zasebna lastnina korenina nepravičnega družabnega reda. Kakor hitro pa bi se nam ta lastnina izmuznila, potem pa bi pač morali reči, da je škodljivost zasebne lastnine dokazana in bili bi za kolektivno last. In za takimi idejnimi zofisti drve naši komunisti čez drn in strn. Zdi se, da so se v r. niči bratci našli.

(Čeprav ne nasprotujemo), vendar le omenjamo. Novi zvonovi za stolno cerkev v Ljubljani vneljo skoraj dva milijona kron. Po klerikalnem receptu ponavljamo: Kaj bi se dalo narediti dobrega za ljudstvo s tem denarjem!

(Ne bo v klasje pšenica, ki jo seje »Domoljub«, ko pravi, da je urednik našega lista pred sodiščem priznal, da je dal dr. Žerjav v volilne namene 400.000 K in da smo bili mi s tem kupljeni. Naj bi »Domoljub« povedal še ostalo, kar je izjavil pred sodiščem naš urednik, da namreč SKS s tem denarjem ni imela nič opraviti in da je gladko odklonila kompromis, ki so ga ponujali demokrati, da zato ni bil nihče kupljen, ker ni bil nihče vezan, da dela zaradi onih 400.000 demokratsko politiko. Čisto druga pa je stvar z »Domoljubom.« On dobiva solde od klerikalnih bank in zato mora pisati tako, kot zahtevajo oni, ne pa kakor je v interesu kmetov.

(Hudobija samostojnega poslanca) je naslov infamne notice v »Domoljubu«. Naj podamo kratek odgovor. Po zakonu je prepovedano, kritikovati sodnijske razsodbe. Zato moramo molčati, čeprav nas silno prsti srbe, da bi povedali svoje mnenje o razsodbi sodnika v Velikih Laščah. Sicer pa še ni stvar končana in tedaj izpregovorimo kaj več!

(Jože Frank) poštar in posestnik v Črmošnjicah je na vsak način eden najbolj pametnih ljudi, kajti s ponosom pripoveduje v »Domoljubu«, da je že trideset let naročnik »Domoljuba« in da bo kot tak tudi umrl. Naj v miru počiva na lažeh »Domoljuba«, spoznal jih itak ne bo preje, ko v dolini Jozafat!

(Da bo notica popolna.) Širokoustno pripoveduje »Slovenec«, da je klerikalno konsumno društvo v Ljubljani izplačalo svojim uslužbencem 13. mesečno plačo. Stvar ni prav nič izrednega, ker store to ob novem letu skoraj vsa privatna podjetja. Izredno pa je to, da je pri klerikalnem konsumnem društvu bil takoj odstavljen njegov predsednik, ker ni trobil v rog klerikalnih kapitalistov. Konsumu so namreč klerikalne banke kratkomalo odpovedale kredit in dovolile novega šele potem, ko je bil predsednik odstavljen. Tega pa »Slovenec« ne pove.

(Milo Javka in tožlj) v »Slovencu« Slovska zveza, ker je tako silno »preganjana«. Cisto brez upravičenosti! Gospodje Slovsčariji, ali ste res že pozabili kako korupcijo in kako nasilnost ste uganjali, ko ste bili vi »zgoraj«. Ali ste pozabili kako ste ločili moža od žene, samo zato, ker nista bila Vašega mišljenja. Dejalo se Vam je tedaj, da se bo še pravica izkazala. Pa vi ste se tedaj le smejali. Nobene krivice zato ni, če danes javkate ko uboge reve in če se smilite samim sebi, kajti drugim se ne morete, zlasti ko je vaše tarnanje le zdihovanje po izgubljeni moči.

(Na neumnost svojih bralcev) špekulira »Slov. Gospodar«, ko piše, da je bil Pašič zadovoljen, ker se nismo odzvali njegovemu povabilu in vstopili v vlado. Vsak količnik pameten človek ve, da je Pašič polagal vso važnost na naše sodelovanje, da je kralju zagotovil našo pripravljenost, da vstopimo v njegov kabinet, da je zato še skoraj dva tedna dolgo hranil za nas mesto kmetijskega ministra, vseeno laže »Gospodar« nasprotno. Ne more pač razumeti, da mi nekaj pomenimo, klerikalci pa nič, ker so s svojo dvolično politiko vse zaigrali.

(Tudi papežve besede jim niso mar), namreč našim klerikalcem. V ravnokar izdani okrožnici pravi namreč sv. oče, da morajo krščanska načela veljati tudi v javnem življenju, torej tudi v politiki. Sedaj pa si ogledite klerikalne liste, kako se oni ravnaajo po papeževem navodilu. Brez sramu lažejo, kakor da bi katoliška vera učila laž. Brezvestno klevečejo o bližnjem, ko da ne bi Kristus učil ljubezni in spoštovanja do bližnjega! Slep je, kdor še nasede klerikalnemu zlorabljanju vere.

(Manire gospoda Novačana) so silno čudne, da ne rečemo kaj druge. Pred sodiščem se je obvezal, da objavi v »Republikancu« preklic svojih žaljivih očitkov napram tovarišu Drofeniku. Tega pa ni storil, temveč dodal je novo nesramnost. Zato se bo tožba nadaljevala in Novačan bo obsojen, pa naj še tako prosi za pardon! Vprašamo pa vse, ki imajo zmisel za moštost: Kaj je dati na moža, ki svoje dane besede ne drži. Zato volite vsi dr. Novačana!

(Za kratek čas) bi se mogla imenovati zadnja številka »Radikala«. Toliko brihtnosti je v njej. Tako beremo med drugim tudi to novost, da je nastala samoradikalna vlada zato, ker je tako sklenila okrajna konferenca radikalov — v Kočevju. Dobro se napihuje žaba!

(Nov recept kako se pri volitvah zmaga) je našel kočevski diplomat doktor Sajovic. Recept je sila priprost in se priporoča zlasti strankam brez količnika, ko n. pr. demokratskim mladim. Treba je namreč biti samo najmanjša stranka — in zmaga je zagotovljena. Pa ne mislite ljudje božji, da brijemo predpustne šale. Ne, temveč edino po »Radikalu« poročamo, kako se dobi mandat. Takole namreč pravi gospod dr. Sajovic. V Ljubljani so najmočnejši klerikalci s komunisti. Vseeno pa niso tako močni, da bi zmagali proti združenim zajedničarjem in demokratu, ki imajo ključ v rokah. Zato je najbolje, da se vsi trije zjedinijo in da volijo četrtega. In seveda je samo v dobro Ljubljane, če volijo — radikale. Gospod Sajovic! V Ljubljani je dosti neumnih ljudi — ampak tako neumnih ne, da se ne bi Vam smejali!

(Kislo grozdje.) Samozavestno pripoveduje g. Sajovic v »Radikalu«, da bi on mogel biti veliki župan, če bi le hotel. Ker pa gospod Sajovic najbrže čuti, da te laži nihče ne verjame, pa je priobčil notico o cesarju Janezu, ki je

bil tako predrzen, da je njegovo imenovanje preprečil. Ampak, če bi hotel, bi bil gospod Sajovic vseeno veliki župan! Oj Sancho Panza iz Kočevja, ki nisi njegov gospodarja nisi dorasel!

(Mali računar.) Takole modruje o izgledih volitev na Slovenskem gospod Sajovic. Korošec ima 60 od sto glasov že v žepu, mi dobimo 3 poslance in radikali — pa tudi tri. To pa seveda le v tem slučaju, če bodo vsi Slovenci spoznali, da ni nikjer tako mastnih korit, ko v radikalni vladi. Kljub temu pa smete verovati gospod Sajovic, da je poštenost v Sloveniji še vedno doma. Tiste 3 radikalne mandate shranite iz previdnosti kar v naprej v muzeju gospoda Zupančiča.

(Mali vseznalec.) Kar še nihče ni slišal, to nam je povedal gospod Sajovic. Izid volitev je odvisen od osebe kandidata in pa od volilnega boja. Ni čuda potem, da je gospod Pašič zbrisal gospoda Zupančiča.

(Mali maščevalec.) Gospod Sajovic je inteligent, ki se je nekoč vrnil tudi med naše vrste. Ker pa so bile njegove manire zelo neinteligentne in nad vse kvarne — je moral od nas. Zato pravi sedaj, da smo se inteligence bali. Resnica! Namreč take, kakor je on. Toda le v lastnih vrstah, kajti nasprotnikom privoščimo še dosti Sajovicov in potem se nam ne bo treba drugo, ko norčevati.

(Uljundno prosimo) »Radikala«, da naj ne hvali več tovariša Pucja, ker drugače bi utegnil kdo misliti, da občuje gospod Sajovic tudi s pametnimi ljudmi.

(Potrebno pojasnilo.) Posvetili smo »Radikalu« in njegovemu piscu malo več pozornosti. Naj pa nihče ne misli, da smo to storili zategadelj, ker bi smatrali za potrebno, da na kolobocije g. Sajovice odgovorjamo. Toda pokazati smo hoteli, kake neumnosti da so močje v našem javnem življenju in zato smo jih zabeležili. In vsa čast gospodu Sajovicu, da je potokel »Domoljub« v neumnosti in da je danes »Radikal« nasprotno najbolj neumen list Slovenije. Čast komur časti!

(Ravnatelj ljubljanske opere, gospod Rukavina) ima čudno veselje, da pokaže pri vsaki priliki svojo enostransko glasbeno naobrazbo. Samo tiste opere so po njegovem mnenju od vrednosti, ki jih je slišal v Italiji, posebno, če je njih oče Italijan. Vse druge pa so za nič, zlasti, če so slovenske. Zato se je gospod Rukavina trudil na vso moč, da prepreči uprizoritev »Gorenjskega slavčeka«, zato se zdaj norčuje iz te nad vse posrečene opere in jo zaničljivo imenuje slovensko »Grand-opere«. Popolnoma nepotrebno je, da bi dokazovali gospodu Rukavini njegovo nekulturno in nepatriotično ponašanje, da si dovoljuje kot član Narodnega gledališča žaliti narod. Rečemo mu pa dvoja: Polnil bo še gledališče »Gorenjski slavček«, ko bo brez obiskovalcev njegov »Mefistofeles«, pa naj izmeče še toliko toščakov za anahronistične kulise, naj nastavi še toliko pozavilstov in naj končno gđ. Thalerjeva obleče še tako drago negriško obleko. — In drugič: Časi se izpreminjajo. Nekdaj je bil gospod Pribečevič močnejši zaščitnik gospoda Rukavina, danes je ta zaščitnik odžagan. Ne bo dolgo, ko bodo odleteli tudi drugi in tedaj gospod Rukavina, bo pač ljubljansko gledališče za vas preskromno. Ne vmešavamo se dosti v gledališke razmere, zato pa si bomo stvar zapomnili, da izvršimo ob primernih prilikah potrebn obračun. Tak je namreč »Leitmotiv« naše »Grandpolitike«.

(Iz Starega trga pri Črnomlju) nam poročajo tužno vest da je na novega leta dan nenadoma preminul g. Mihael Rade, večletni župan starotrške občine. — Njegova velika zasluga je, da je kot odbornik odbora za zvezo dol. železnice iz Kočevja in Črnomlja znatno pripomogel, da je bila uzakonjena prepovedna proga Kočevje — Stari trg — Vrbovsko. Pokojnik je užival vsled svojega značaja in svoje delavnosti splošen ugled in tudi pri svojih političnih nasprotnikih, kar pove največ. Bodi mu ohranjen blag spomin!

(Radenci-Slatina.) Stanovanjska zadeva dr. Sedlačka, okrož. zdravnika v tem kraju, še ni rešena. Izgleda, da se je nalašč zadrževala rešitev, ker je v kalnem lažje ribariti. Z vsem povdarem rečemo zato, da je na deželi kmetiška korist prvo in ta zahteva, da imamo po dolgem času zopet prepotrebn.

ga zdravnik. Pred kratkem je došel semkaj, kot zastopnik Willitschniga, nek nar. poslanec, ki je izvoljen od delavstva, in sicer, da posreduje, da bi postalo milijonarju, svojemu klijentu, poleg ogromnih poslopij tudi še stanovanje dr. Sedlačka. Izgovarjajo se, da to poslopije služi dr. Dostali, ki pride v kopališki sezoni mirit »moč vode«. Nadalje se izgovarjajo, da je v spodnjem prostoru lekarna, kar pa je laž, kajti razen par lesenih zabojev v kotu, v katerih so gotovo le kaka sol in kamlice, zapuščina odšlega Dostala, ni videti ničesar. Mi pa prav dobro vemo, da hoče Willitschnigg rezervirati to vilo svojemu bodočemu zetu Höhnu. Lepa družba se je priključila ob meji. Kakor nam poročajo iz Hrasnika je bil Willitschnigg po preobratu izgnan iz naše države zaradi šovinističnega delovanja proti Slovincem v Laškem okraju, kjer je, kot predsednik Schulvereina, Südmärke, ustanovitelj nemške volučevalne šole in član prouškega Volksrata mnogo škodoval našemu narodu. Njegov zet Höhn je pa nam v dobrem spominu iz Koroške, kjer se je bojeval kot volksverovec proti nam. Takl ljudje naj se šopirijo ob meji. Kje je pravica? Vlada stori svojo dolžnost!

Politične vesti.

(Notranje politično življenje) je čisto obvladano od volilnega boja, ki se je razvil nenavadno hitro in pa tudi strastno. V splošnem se more pričakovati od sedanjega volilnega boja, da prinese delno zboljšanje naših parlamentarnih razmer. Iztreženje prihaja povsod in demagogi bodo imeli vedno težje stališče. Jasno pa je, da napreduje to iztreženje le počasi in da se je ponekod komaj pričelo. Zato so mogoči tudi najbolj nenaturni bloki. Tako se poroča, da mislijo v Bosni stvoriti blok muslimani Spahove grupe, ki se iz neznanih vzrokov imenujejo tudi levčarji ter klerikalna puška stranka in teškaška stranka. Zastopniki bajtarjev se bodo vezali a zastopniki veleposestev in kar je še smodnejše, mali stranki bajtarjev z neprimerno močnejšo veleposestniško stranko. Prorokovanja o izidu volilnega boja so jasno nad vse nevhvaležna, zato ne bom omejili le na konstatacijo par čestev.

(Zemljoradniški.) S stališča kmetijske misli moramo predvsem ugotoviti žalostno resnico popolne neednosti v zemljoradniškem taboru. Zastopniki Avramovića in zastopniki poslanskega kluba zemljoradnikov se ljuto medseboj pobijajo in s tem je podana nevarnost, da bodo popolnoma diskreditirali med kmeti kmetisko misel. Tako izdaja vsaka teh skupin svoje posebno »Selu«, ki je po zunanji obliki od piščice enako, samo ime urednika je drugo. Tako je mogoče, da bere kmet, ki te razlike ne opazi, v »Selu«, da je grešil Avramović in da so grešili poslanci. Komu naj torej verjame? Bojimo se, da je ta spor maslo radikalov in da obe skupini s svojim sporom nevede podpirata svoje glavne nasprotnike — radikale. Poleg obeh teh grup, pa se uveljavljajo še narodni selaki z Divljanom na čelu. Razbitost v zemljoradniških vrstah je torej popolna. Upamo pa, da je trenotna, kajti ozdravljenje se že pojavlja.

(Radikali) so z volilnim bojem zadovoljni. Razbili so demokrate, zemljoradniki se pripravijo, komunisti so pozoprtni in vladna moč je v radikalnih rokah. Ni čuda, da so radikali zadovoljni. Vseeno pa mislimo, da so radikali načrti malo zgrešeni, kajti ne ozirajo se na idejno mišljenje ljudstva. Popraviti se bodo sicer v Južni Srbiji in to vsled terorizma, dobro stoji v Vojvodini, kjer se sicer pripravijo pristaši Protića in Pašića, pridobili so del Bunjevcev in tudi v Bosni ne stoji slabo. Agitacija se vrši v veleposelskem duhu in pa po znanih metodah. Dosedanega števila mandatorov pa si ne bodo ohranili.

(Demokrati) so se navidez nekoliko notranje utrdili. Tudi nasprotje med Davidovićem in Pribeževićem je ublaženo. Izguba mandatorov pa je neizogibna.

(Socialistične stranke) skušajo doseči enoten nastop. V posameznih pokrajinah bodo to dosegli, da bi to izvedli po vsej državi, pa je le malo izgleda.

(Na Hrvaškem) je še vse nejasno. Gotovo je sicer, da je Radić silno mnogo izgubil na uplivi, na drugi strani pa je le malo upanja, da bi znala hrvaška inteligenca povesti narod na pravo pot. Zato obstoji nevarnost, da bo narod sam sebi prepuščen, ponovil staro napako in vnovič nasedel hujskačem.

(V Sloveniji.) Glavni boj se bo bil med nami in klerikalci. Vse druge stranke so le malo pomembne in dobe le neznamen del mandatorov.

Mi gremo sami v boj! Nobene kompromisa ne sklepamo z nikomur, ker kmetiska misel ne trpi kompromisov in ker jih tudi ne rabi. Njena moč raste stalno in s ponosom pozivamo narod, da se odloči, ali je za ali proti

kmetijski misli. Razporejen je pri vseh naših tovariših je izvrstno in dokaj boljše smo pripravljeno kot leta 1920. Zremo zato z mirnostjo v bodočnost in smo si uspeha svesti. To pa tudi zato, ker smo mi edina stranka, ki ne pozna prav nobenih notranjih sporov. Zbrali smo le borce za zmago Stare pravde in to se danes obetuje. Vse ima pred očmi le interes celote, interes kmetijske misli — in zato so spori nemogoči.

(Ne tako pri klerikalcih.) Tam se pripravijo vsevprek. Eni so za krščanski komunizem, drugi so desničarji, tretji nihajo v sredi, vsi pa se boje volitev in dr. Sušteršiča. Govori se, da bodo klerikalci nastopili v treh skupinah. Odkrito rečeno, mi tega ne verujemo. Še enkrat se jim bo posrečilo zlimati svojo barko — toda ta lim bo tako slab, da ga zna volilni boj razkrojiti.

(Z glavo skozi zid) je geslo mladim. Dasi je očito, da ne dobe nobene mandata, bodo vendar postavili kandidate, da bodo mogli šteti glasove. Obilo zabave jim želimo pri tem nevhvaležnem poslu.

(Tudi radikali) bi hoteli v Sloveniji mandate. So silno darežljivi z obljubami in vsi, ki imajo zmisel za korita, imajo sedaj najlepšo priliko, da se uveljavijo. Teh pa je v Sloveniji vendarle tudi le za en mandat premalo.

(Republikanci) upajo na dva mandata; molijo pa le za enega. Samo da bo gospod Novačan izvoljen, pa je republika rešena. Ampak za en mandat je treba okoli 7000 glasov, katerih bo gospod Novačan pač zmanjkal.

(Socialisti) iščejo poti, da bi se našli. Nekaterim silno diši obnoviti ljubljansko zvezo delovnega ljudstva tudi za skupščinske volitve. V resnici je že čisto vseeno, ali kompromitirajo svoj program malo bolj ali malo manj.

(Gospod Prepeluh) bi tudi rad imel dnevnice in hotel bi zato kandidirati. Smola pa je, da ni zanj nikjer mesta niti za namestnika. Slabo ceni slovenski narod svoje veleume!

(Lozanska konferenca) se nadaljuje in dovršeno je že precejšnje zblizanje. Turki so znatno popustili in je upati, da bo imela konferenca uspeh.

(Boj med Francijo in Nemčijo) zaradi izplačila vojne odškodnine se nadaljuje in vse kaže, da bo francosko stališče prodrl pri zaveznikih.

(Proti rovarstvu Madžarov.) Ker nadaljuje Madžarska svojo hujskarijo proti nam, Čehom in Rumunom, je v Budimpešti nastopila mala antanta in med drugim zahtevala razpust društva »Probujačih se Madžarov«, ki je nekako madžarsko fašistično društvo.

Dr. Z.:

O živalskih kugah in njih zatiranju s cepljenjem.

Živalske kužne bolezni, ki se pojavljajo od časa do časa v naših krajih, delajo živinorejcem hude preglavice, ker uničujejo le prepgosto njegov večmesečni ali celo večletni trud. Dandanes ne nudijo sicer kuge, vsaj v večjem delu Evrope, one strašne slike, kakršne so občutili naši predniki pred sto leti in o kakršni čujemo sedaj iz Rusije.

V prejšnjih stoletjih so se zanašali naši pobožni prednamci pri pojavu človeških ali živalskih kug na razne ceremonije kot procesije, zaklinjanje in zaobljube, slično kakor delajo še dandanes mnogi nekulturni narodi v Afriki in Aziji. Umevno, da vsi ti običaji niso mogli zabraniti razširjanja kug, ampak so ga kvečjem še pospeševali. Temeljiti preobrat se je izvršil v tem oziru šele z nastopom velikega francoskega učenjaka Pasteurja (izgovori Pastër), ki je začel po letu 1880 uvajati proti nekaterim človeškim in živalskim kužnim boleznim cepljenje.

Kužne bolezni so povzročene po različnih klicah ali bakterijah, katerih s prostim očesom ne moremo videti, ampak šele s približno tisočkratnim povečevalnim steklom (mikroskopom), da včasih niti s tem. Klice (bakterije) so rastlinska bitja, ki so zelo sorodna plesnobilnim glivam ter razširjena v raznih oblikah v vsej naravi, tako v zraku kot v vodi, v zemlji kakor tudi na površini rastlin, živalskih in človeških bitij. Le en majhen del od njih je človeškemu ali živalskemu zdravju škodljiv in še to le pod gotovimi pogoji. Ker smo danes že poučeni o načinu okužbe s klicami, se za lastno osebo pri zadostni pazljivosti lahko obvarujemo. Ni pa to tako lahko dosegljivo pri naših domačih živalih. To nam najlepše pojasnjuje dejstvo, da se je znatno skrcilo število smrtnih slučajev vsled nalezljivih boleznih v zapadni Evropi in Severni Ameriki,

kjer je doma čistota in kjer so higijenske (zdravstvene) naprave.

Podnebje ima precejšen vpliv na postanek in razvoj človeških ter živalskih kug. V južnih, toplejših deželah se pojavljajo običajno drugačne nalezljive bolezni kot v severnih. Le ena bolezen je tako pri ljudeh kot živalih splošno razširjena, namreč jetika, katero so zanesli Evropejci v vse pokrajine vsega sveta.

Nas zanimajo seveda v prvi vrsti samo one živalske kuge, ki so razširjene v slovenski domovini. Od teh so zopet nekatere, ki zaslužijo našo posebno pozornost.

Slinavka se imenuje nalezljiva bolezen prežvekovalcev (goveda, koz, ovc) ter svinj, ki je menda po vojni razširjena po vsem svetu. Pojavlja se v lažji obliki, ko obole živali samo lahko na gobcu in parkljih ter ko po enem ali dveh tednih že okrevajo, ali v težki obliki, kadar začenja živina vsled srčnega trpenja poginjati. V naših krajih poznamo le prvo, milejšo obliko, ki ne zahteva smrtnih žrtve, razven pri sesajočih mladitih. Le izjemoma pogine tudi kakšno odraslo živinčce. Drugače v nekaterih drugih državah kot na primer v Nemški Avstriji, Nemčiji, Franciji itd., kjer je poginilo ali bilo zasilo klanih v letih 1920 in 1921 na stotisoče glav živine. Poginilo bi jih bilo pa gotovo še veliko več, da niso uvedli v teh deželah cepljenja obolele živine s krvjo goved, ki so slinavko že prestale. Cepljenje vpliva zelo ugodno na potek bolezni, tako, da je obolela žival že po par dneh čisto zdrava, dočim pocepa pri težji obliki velik del necepljenih oziroma boleha cele tedne in mesce na posledica bolezni parkljev in vimen. Slinavka je silno nalezljiva bolezen in se pojavlja najraje v letnih in jesenskih mesecih, ko je živina na paši. Tem pomembnejše je torej, da imamo v cepljenju kolikor koli uspešno sredstvo proti pretežkim izgubam.

Svinjska rdečica je več ali manj razširjena po vsej Sloveniji. Značilno je za kužno bolezen prašičev je, da se ne pojavi samo vsled prenosa iz okuženih dvorcev, ampak da nastane včasih čisto nenadoma, ker se nahajajo kužne klice v zemlji in gnoju. Bolezen se pojavi posebno rada v vročih poletnih ali jesenskih dneh. Svinje obole takorekoč kar čez noč, prestanejo jesti, se zarlijejo v kot, dobe na ušesih, vratu ali tudi drugje modrordeče lise ter poginejo čisto že po 24 urah. Ugodnejše znamenje za izid bolezni je kopričasti izpušččaj po hrbtu, ušesih itd., ker v tem slučaju preboli saj večji del okuženih svinj, četudi jim ostanejo pogosto neljube posledice. Edino uspešno zdravilo je takojšnje cepljenje po živinozdravniku, s čimur se reši večina vidno bolnih ter se obvarujejo ostali prašiči pred izbruhom rdečice. Za vse bolezni velja načelo, da je boljše se jih obvarovati, kakor jih pa zdraviti. Nikjer ni to uspešnejše kot ravno pri rdečici. Spomladi in začetkom poletja je čas, da podvrže vsak svinjerejec, ki se boji izgub vsled prašičje rdečice, vse svoje svinje varnostnemu cepljenju. Pravilno cepljen prašiči ostanejo okroglo 4—6 mesecev za rdečico neobčutljivi, ako pa se jih cepi dvakrat, tedaj za vse leto. V zadnjih dveh desetletjih se je cepilo v Evropi gotovo več kot 20 milijonov svinj proti tej kužni bolezni in uspehi so bili v vsakem oziru povoljni. Ako so oboleli prašiči kljub cepljenju v kakšnem dvorcu, gre to največkrat na rovaš kakšne druge bolezni.

Svinjska kuga se razločuje od rdečice po bolj počasnem razvoju. Pojavi se najraje pri mlajših svinjah, obole pa tudi odrasle. Svinje so nekam ožotne, gredo nerade h koritu, dobe v začetku bolezni zapeko, nato pa grižo. Modrordeče lise se po kažejo običajno šele proti koncu bolezni, to je po enem, dveh ali tudi treh tednih. Umrljivost je velika, povprečno 70 od 100, pri plemenskih pasmah je še večja.

Svinjska kuga se je zanesla v Evropo iz Severne Amerike. Danes je okužena po nji že večina slovenskih okrajev, posebno ob hrvaški meji. Okužba se vrši vedno s prenosom iz okuženih dvorcev potom oseb, živali, orodja ali z odpadki, vsled kuge poklanjih prašičev. Pri nobeni kužni bolezni ni potrebno tolike pazljivosti kot pri svinjski kugi, posebno še, kar se tiče naknadne razkužbe svinjaka, če se svinje ni cepilo s posebnim cepivom. Zdravil za na kugi težko bolne svinje ni nikdih, v takem slučaju je na mestu samo nož. Pač pa se da rešiti v prvih dneh bolezni večino prašičev, ako se jih da cepiti. Še važnejše pa je cepljenje po kugi ogroženih, a na videz še zdravih svinj. Priporočiti

je treba, da je cepivo ali serum za svinjsko kugo drugo kot ono pri rdečici. Poslednje je proti kugi brez vsakega haska, vsled česar se svinjerejec ne sme pritoževati, če mu obole prašiči, ki jih je cepil živinozdravnik proti rdečici, v nekaj tednih ali mesecih po cepljenju na svinjski kugi. Cepljenje s kužnim serumom je priporočati v vseh okuženih dvorcih, kjer še niso obtele vse svinje, dalje v vseh po kugi ogroženih hlevih cele vasi. V slučaju cepljenja razkužba svinjakov ni neobhodno potrebna.

Kolikor mi je znano, se v Sloveniji še ni upeljalo cepljenja proti svinjski kugi razen v Prekmurju. V tem večjem slogu pa se vrši cepljenje na Ogrskem, kjer se cepi letno nad en milijon svinj. Enako v ameriških Združenih državah, kjer se očuva kuge na leto 12 milijonov prašičev. (Dalje prihodnjic.)

Gospodarstvo.

(O novi izvozni carini na svinje.) Prijatelj lista nam piše: »Jutro« prinaša v prilogi z dne 28. decembra 1922 v gospodarstvem oddelku popolnoma ne-logično tolmačenje carine. Tam se navaja, da se je z novo odredbo z dne 23. dec. 1922 definitivno onemogočil obrat v industrijskih klavnicah. Po naši kmečki logiki se nam pa vidi, da je ravno nasprotno res, če se upošteva carina na žive svinje in carina na sveže in soljeno svinjsko meso in mesne izdelke, med katerimi bo tudi baje možno protežiranim klavnicam izvoziti kako količino masti —? Konsumentom gotovo ne ugaja nova odredba, kakor tudi malim obrtnikom ne, ki koljejo svinje. Nasprotno so pa favorizirane industrijske veleklavnice, katerim je možno postaviti na izvednomači trg svinjsko meso s špehom! (ne z mastjo) vsled veliko nižje carine, ceneje kakor pa malemu obrtniku (prekajevalcem). Zaklane svinje se tudi dajo izvažati, če se iste razkosajo in kot meso odajo. In če je res, kar piše »Jutro« z dne 24. decembra o novi carini na svinje, da morejo industrijske klavnice dobiti 50 do 60% popusta, smemo pristaviti: Evo za...! Tudi za kmetovalca ta nova naredba ni ugodna in ne moremo biti hvaležni radikalcem za to božično darilo, katero bo služilo samo veleklavnicam v dobro. Po našem mnenju, če se ne motimo, bodo veleklavnice izvažale soljeno meso, kar predstavlja zaklanega prašiča le v drugi obliki in to po prav neznamni carini.

(Važno za delodajalce in njih uslužbenec!) Ker je minister za socialno politiko štatut Osrednjega urada za zavarovanje delavcev odobril, se prispevek za bolniško zavarovanje, ki je dozdaj znašal v celokupnem iznosu (za delodajalca in delojemalca skupaj) 5%, z dnem 1. januarja 1923 zviša na 6% zavarovanega zaslužka (mezd). Od tega prispevka plača delodajalec kakor doslej polovico (3%), drugo polovico pa ima pravico odtegniti od plače (zaslužka) delojemalca. — Z istim dnem se uvede na podstavi naredbe ministra za socialno politiko prispevek za Borzo rada v višini 5% celokupnega bolniškozavarovalnega prispevka (delodajalca in delojemalca skupaj). Tudi ta prispevek plačata po polovici delodajalec in delojemalca, tako da odpade na delodajalca 2½%, druga polovica se pa lahko odtegne od zaslužka delojemalca. — Prispevek za zavarovanje za slučaj nezgode se na postavi naredbe ministra za soc. politiko počeniš z dnem 1. jan. 1923 zniža od dosedanjih 8% na 6% zavarovanega zaslužka in ga plača kakor doslej delodajalec v celoti. Prispevek za slučaj nezgode znaša torej od napominanega dneva dalje za vsakih 100 Din zavarovanega zaslužka (mezd) tolikokrat po 6 par, kolikor znaša nevarnostni odstotek, v katerega je v zavarovanje priglasi obrat (podjetje, gospodarstvo, gospodinjstvo) uvrščen, kar je razvidno iz uvrstitvenega odloka, ki ga je vsak delodajalec dobil ozir. ga bo še dobil. — O navedenih spremembah bodo vsi delodajalci še posebej obveščeni.

(Vrtnarsko društvo za Slovenijo), ki se pravkar snuje, je stopilo v zvezo s »Sadjarskim društvom«, da se na ta način pospešujeta obe važni panogi, ki sta tudi v praktičnem življenju navezani druga na drugo. Pripravljalni odbor je imel dne 27. decembra v Celju tozadnevna pogajanja s Sadjarskim društvom in se je tudi izredni občni zbor tega društva soglasno izrekel za skupno delovanje. Po vseh večjih krajih se imajo osnovati podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva. Pripominja se, da to »Vrtnarsko društvo« ne stoji v nikakršni zvezi z društvom takozvane »Gojkove vrtnarske šole« v Kranju.

(Ljubljanski trg.) Cene mesa in slanine so ostale iste. Cene živim prašičem so se pa dvignile in sicer na 80 do 85 K za kg žive teže. Primanjkuje divjačine, ki se v veliki meri izvažata v tužino. Enako primanjkuje rib. Mleko je po

14 K liter, jačje po 7 do 8 K, kg belega kruha 28 K, črnega pa 24 K. Znatno se je podražilo specerijsko blago, kakor pravijo vsled padca naše valute. Tako velja kava sedaj od 230 do 180 K, riž od 46 do 36 K, sladkor v kockah 88, pesek 74 in namizno olje po 120 K. Moka št. 0 29 K, bela namizna moka 25 K, črna 22 K, kaša 25 K, ješprenj 26 K, otrobi 20 K, koruzna moka 18 K, oves K 14,50, proso 14 K, koruza 14 K, fižol ribničan 16 K, prepeličar 17 K, čebula od 20 do 22 K in krompir od 6 do 7 K. Trbovelski premog 150, kubični meter do 600 K, sladko seno 1000 in slama 700 K za cent.

(Mariborski živinski sejem z dne 27. decembra.) Prignanih je bilo 38 volov, 2 bika, 186 krav in 4 teleta. Povprečne cene so narasle. Debeli voli od 28 do 33 K, poldebeli od 25 do 28 K, biki za klanje od 20 do 24 K, klavne krave od 20 do 24 K, krave za rejo od 16 do 20 kron, krave za klobasarje od 12 do 14 kron, molzne in breje krave od 17 do 23 kron in mlada živina po 21 do 26 K za kg žive teže. Na sejmu so prišli kupci iz Italije in to je povzročilo narastek cen. Ni dobrih cen, brez izvoza živine. Zapišite si to vsi, ki ste volili Gostinčarja in Gosarja, nasprotnike izvoza živine!

(Zitni trg.) Na novosadski borzi so bile sledeče cene žitu: Pšenica 17,40, ječmen 12,50, oves 12, koruza 16,80 do 17, fižol beli 15, pšenična moka št. 00 24,70, št. 0 24, št. 2 23 in št. 6 21 kron.

(Zitni trg.) Na beograjski produkti borzi so notirale sledeče cene žitu: pšenica od 16,60 do 17,60, koruza od 9 do 9,20 in ječmen po 9,80 kron.

(Cene petroleja.) Uprava državnega monopola objavlja, da se bo prodajal petrolej od 1. januarja 1923 dalje po 550 dinarjev za 100 kilogramov.

(Vrednost denarja.) Ameriški dolar 366 kron, češka krona skoraj 12 kron, laška lira od 18,70 do 18,80, madžarska krona 16 vinarjev in avstrijska krona 5 desetink vinarja.

(Stanje Narodne banke.) Kovinska podlaga je padla za 7.300.000 in znaša 344.200.000 dinarjev. Državni dolg se je zmanjšal za 139.200.000 dinarjev in znaša 4.454.000.000 dinarjev. Število bankovcev se je zopet znižalo za 71.800.000 dinarjev in je padlo že na 4.883 milijonov dinarjev.

(Direkcija državnega imetja v Be-lju) prodaja sledeča semena letošnjega pridelka: 15 vagonov mohara, 5 vagonov prosa in 5 vagonov grašice zimске. Interesenti naj pošljejo ponudbe z označo cene (za cent), ki bi jo plačali za posamezna semena, postavljena franko železniška postaja Veli Manastir (Pelmonostor), na oddelek za kmetijstvo v Ljubljani do dne 12. januarja 1923. Vsak naročnik semena je obvezan, da seme, ako se dotično naročilo akceptira, sprejme ter plača za to pogojeno ceno z eventualno nastalimi stroški vred.

(Vloge na tekoči račun pri Mestni hranilnici ljubljanski.) Kakor se nam poroča, je ministristvo trgovine in industrije dovolilo Mestni hranilnici ljubljanski, da sme poleg hranilnih vlog sprejemati tudi vloge na tekoči račun. Glej inserat v današnji številki.

(Mestna hranilnica v Mariboru) bo od 1. januarja 1923 dalje obrestovala hranilne vloge po 5%, večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje. Opozarjamo na današnji inserat.

Lepota? Svežost mladosti? Priplubljena vnaniščina? Vse to si lahko prihranite in zabranite prerano ostarelost edino z racionalnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! — Izvanrednega delovanja so že čez 25 let priljubljeni Eliza-preparati za negovanje lepote: Eliza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Eliza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Eliza lili-lino milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštino 35 dinarjev) in drugi Eliza-preparati kakor Eliza-zvet za lase, Eliza-voda za usta, Eliza-kolonska voda itd. Adresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elizatr št. 344, Hrvatsko.

Književnost.

(Zbirka zakonov, VIII. snopič.) Zakon o državnem svetu in državnih sodiščih. Zakon o volilnih imenikih. Zakon o ministrski odgovornosti. Zakon o izpremembah v zakonu o občni upravi. V Ljubljani 1922. Založila Tiskovna zadruga. Cena Din 5.—, po pošti 5,00 para več. Vse te zakone obsega VIII. snopič Zbirke zakonov, ki jo izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani in ki jo toplo priporočamo vsem, zlasti našim županstvom.

Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.
telefon št. 220.

Nakup gozdov. — Prodaja vsakovrstnega lesa.

Delniška glavica: 60.000.000 R.

Podružnice:
Novo mesto — Rakek —
Slovenjgradec — Maribor.

Trgovska banka, Ljubljana, Šteienburgova ul. št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Rezervni zakladi: Okrog 10.000.000 R.

Telefon št. 146, 458.
Brzjavke: TRGOVSKA.

Objava.

Mestna hranilnica ljubljanska naznanja, da vsled dovoljenja nadzorstvene oblasti sprejema poleg hranilnih vlog na knjižice, katere od 1. januarja 1923 dalje obrestuje po čistih

5%

tudi vloge v tekočem računu,

ki jih obrestuje proti odpovedi tudi višje. Kakor na vloge na hranilne knjižice, jamči tudi za vloge v tekočem računu mesto Ljubljana z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.

Stanje hranilnih vlog 320 milijonov kron.

Mestna hranilnica ljubljanska.
Prešernova ulica št. 3.

Jamski les smrekov ali jelkov od 10 cm debeline na tankem koncu in od 3 m dolžine naprej kupi vsako množino franco vagon kranjskih postaj: **Sentjanški premogovnik, Krmelj-Dolenjsko.**

Kupuj domače milo, ne tuje, importirano!
Kupuj dobro milo, ker je isto najcenejše!
Kupuj **„GAZELA-milo“.**

Najboljši dalmatinski portland cement

Iz splitske tovarne oddaja **Ekonom**, osrednja gospodarstvena zadruga
v LJUBLJANI KOLODVORSKA ULICA št. 7

!Svinjske kože!

Tovarna usnja „Indus“, d. d.

kupuje po najvišjih cenah

Ia, to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj in zareskov . kg po 35 K

Ila, to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože . . . kg po 18 K

Od hrvaških in ogrskih prašičev kg po 12 K

Kože se prevzemajo v znanem skladišču

Karl Pollak, Ljubljana

Dunajska cesta št. 23.

Javna dražba.

Državna žrebčarna bo prodala:

1) 7 žrebčkov starih od 1/2 do 1 1/2 leta in sicer 6 mrzlokrvnih in 1 toplokrvnega.

2) 7 toplokrvnih žrebcev (med njimi 2 čisto-krvna).

Javna dražba žrebet se vrši v ponedeljek, dne 8. januarja 1923 ob 9. uri na sejmšču v KRAJNJU.

Dražba žrebcev pa 8. januarja 1923 ob 1/3. uri popoldne na iahalnici državne žrebčarne na SELU pri Ljub. Jani.

Zdražitelj mora poleg kupnine plačati 2% takso za kolek, 2% prispevek za ubožni sklad ter stroške razglasitve dražbe v časopisih.

Državna žrebčarna SELO.

TRGOVINA

sena, slame, drv, krompirja, sadja in vseh drugih deželnih pridelkov
Andrej Oset, Maribor,
Aleksandrova c. št. 57; telefon št. 82.

Ivan Pakiž
v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Cepijene trte

različnih vrst na podlagi Rip. Portalis in tudi vkoreninjene bele šmarnece prodaja
Franc Zelenko, pos. in trinar,
Rumance — Sv. Tomaž pri Ormožu, Slovenija.

Cena po dogovoru! — Za odgovor naj se priložijo znamke.

Ali si poravnal naročnino za

„Kmetijski list“?

„Ekonom“

osrednja gospodarstvena zadruga

Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 7

ima v zalogi:

drobno morsko sol v vrečah 50—80 kg,
debelo morsko sol v vrečah 50—80 kg,
lepo suho zdravo koruzo,
koruzni zdrob,
koruzno moko, ajdo,
ajdovo moko, kašo,
kristalni sladkor v vrečah po 100 kg,
sladkor v kockah po 25 in po 50 kg,
milo za pranje, pšenične otrobe, pšenično moko 0,2, 6 (za kruh), pšenico, lepo, oves, lep, pristno svinjsko maslo,

po dnevnih cenah, vedno ceneje kakor pri drugih trgovcih.
Riz, kavo, olje i dr. preskrbimo na željo vsakemu članu.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice v Ljubljani

naznanja svojim odjemalcem, da bo obrestovala s 1. januarjem 1923

vloge po

5%

Zvezna tiskarna in knjigarna

V LJUBLJANI - Wolfova ulica št. 1.

Poštni predal 74. :: :: :: :: :: Telefon 359.

Izvršuje vsa tiskarska dela po konkurenčnih cenah ter se za cenjena naročila najtopleje priporoča.

Zahtevajte proračun!

Točna postrežba!

Najbolj varno naložite Vaše prihranke pri

Mestni hranilnici v Mariboru,

ker jamči za vloge mesto MARIBOR z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo, ker ima posojila vknjižena na prvem mestu na posestvih in hišah in ima največjo in najlepšo palačo v Mariboru.

Mestna hranilnica je pupilarno varen denarni zavod, pri katerem nalagajo sirotinski denar sodišča: MARIBOR, GORNJA RADGONA, MURSKA SOBOTA in DOLNJA LENDAVA. Istotako tudi morebitne pologe okrajna glavarstva. Hranilnica podpira s posojili zlasti kmetstvo ljudstvo in male obrtnike proti jako nizkim obrestim in si je pridobila med ljudstvom toliko zaupanja, da so hranilne vloge v času od prve vrata narastle od

38 na 75.000.000 kron.
Od 1. januarja dalje bodo obrestovala vloge po

5%

večje in stalnejše pa po dogovoru tudi višje.

Ljubljana
Mestni trg 5.

O. Bernatovič

konfekcijska
trgovina